Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 15 czerwca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Jurysdykcja w sprawach cywilnych i handlowych — Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 — Artykuł 7 pkt 1 — Pojęcia „spraw dotyczących umowy" i „umowy o świadczenie usług" — Powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego pomiędzy dłużnikami solidarnymi z tytułu umowy kredytu — Ustalenie miejsca wykonania umowy kredytu

W sprawie C-249/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 31 marca 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 maja 2016 r., w postępowaniu:

Saale Kareda

przeciwko

Stefanowi Benkö,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu S. Karedy przez Ch. Függera, Rechtsanwalt,

— w imieniu S. Benkö przez S. Alessandra, Rechtsanwalt,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Heller oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2017 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu powstałego pomiędzy Stefanem Benkö a Saale Karedą w przedmiocie zwrotu kwot odpowiadających ratom kredytowym należnym z tytułu wspólnie zawartej umowy kredytu, które to raty zostały zapłacone przez S. Benkö, wobec niewywiązania się z tego zobowiązania przez S. Karedę.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 1215/2012

3 Z motywu 4 rozporządzenia nr 1215/2012 wynika, że w interesie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego celem owego rozporządzenia jest ustanowienie „przepisów celem ujednolicenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych, aby zapewnić szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych w jednym z państw członkowskich”.

4 Motywy 15 i 16 wspomnianego rozporządzenia stanowią:

„(15) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i opierać się na zasadzie, że jurysdykcję […] mają sądy miejsca zamieszkania [lub siedziby] pozwanego. Tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce [powinna być dostępna] zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub autonomię stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania [inny łącznik]. Siedziba osób prawnych musi być zdefiniowana wprost w rozporządzeniu celem wzmocnienia przejrzystości wspólnych przepisów i uniknięcia konfliktów kompetencyjnych.

(16) Jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zamieszkania [lub siedziby] powinna zostać uzupełniona jurysdykcją opartą na innych łącznikach, które powinny zostać dopuszczone ze względu na ścisły związek pomiędzy sądem a sporem lub w interesie prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Istnienie ścisłego związku powinno zagwarantować pewność prawną [pewność prawa] oraz uniknięcie możliwości pozywania pozwanego przed sąd państwa członkowskiego, którego pozwany nie mógł rozsądnie przewidzieć. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza w przypadku sporów dotyczących zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia”.

5 Przepisy jurysdykcyjne zawarte są w rozdziale II tego rozporządzenia. Rzeczony rozdział zawiera między innymi sekcje 1, 2 i 4, zatytułowane, odpowiednio, „Przepisy ogólne”, „Jurysdykcja szczególna” i „Jurysdykcja w sprawach dotyczących umów konsumenckich [z udziałem konsumentów]”.

6 Należący do sekcji 1 rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012 art. 4 ust. 1 ma następujące brzmienie:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania [lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego”.

7 Należącemu do sekcji 2 owego rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012 art. 7 zostało nadane następujące brzmienie:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego może być pozwana w innym państwie członkowskim:

1) a) w sprawach dotyczących umowy – przed sądy miejsca wykonania danego zobowiązania;
   b) do celów niniejszego przepisu – i o ile nie uzgodniono inaczej – miejscem wykonania danego zobowiązania jest:

   — w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy te zgodnie z umową zostały dostarczone albo miały zostać dostarczone;

   — w przypadku świadczenia usług – miejsce w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone;
   c) jeśli lit. b) nie ma zastosowania, stosuje się lit. a);

[…]”.

8 Brzmienie art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 jest identyczne z brzmieniem art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1), które to rozporządzenie nr 44/2001 zostało uchylone rozporządzeniem nr 1215/2012. Ponadto ów art. 7 pkt 1 ma identyczną treść jak art. 5 pkt 1 Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, s. 32), zmienionej późniejszymi konwencjami o przystąpieniu nowych państw członkowskich do tej konwencji (zwanej dalej „konwencją brukselską”).

9 Artykuł 17 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012, należący do sekcji 4 rozdziału II rzeczonego rozporządzenia, stanowi:

„Jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub [są nim] roszczenia z umowy, którą zawarła osoba, konsument, w celu, który nie może być uważany za działalność zawodową lub gospodarczą tej osoby, jurysdykcję określa się na podstawie niniejszej sekcji, nie naruszając przepisów art. 6 i art. 7 pkt 5,

a) jeżeli chodzi o umowę sprzedaży na raty rzeczy ruchomych;

b) jeżeli chodzi o umowę pożyczki spłacanej ratami lub inną umowę kredytową, która przeznaczona jest na finansowanie kupna rzeczy tego rodzaju; lub

c) we wszystkich innych przypadkach – gdy druga strona umowy w państwie członkowskim, na terytorium którego konsument ma miejsce zamieszkania prowadzi działalność zawodową lub gospodarczą lub taką działalnością w jakikolwiek sposób kieruje do tego państwa członkowskiego lub do kilku państw włącznie z tym państwem członkowskim, a umowa wchodzi w zakres tej działalności”.

10 Należący do tej samej sekcji 4 rzeczonego rozporządzenia art. 18 ust. 1 i 2 przewiduje:

„1. Konsument może wytoczyć powództwo przeciwko swojemu kontrahentowi przed sądem państwa członkowskiego, na którego terytorium kontrahent ten ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę], albo bez względu na miejsce zamieszkania [lub siedzibę] kontrahenta – przed sądem miejsca, w którym konsument ma miejsce zamieszkania.

2. Kontrahent może wytoczyć powództwo przeciwko konsumentowi tylko przed sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium konsument ma miejsce zamieszkania”.

11 Brzmienie art. 17 i 18 rozporządzenia nr 1215/2012 jest identyczne z brzmieniem art. 15 i 16 rozporządzenia nr 44/2001.

Rozporządzenie (WE) nr 593/2008

12 Motywy 7 i 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. 2008, L 177, s. 6; sprostowanie Dz.U. 2009, L 309, s. 87) stanowią:

„(7) Przedmiotowy zakres zastosowania oraz przepisy niniejszego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem [nr 44/2001] oraz z rozporządzeniem (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącym prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (»Rzym II«) […].

[…]

(17) W odniesieniu do prawa właściwego w przypadku braku wyboru prawa, pojęcia »świadczenia usług« i »sprzedaży towarów« należy interpretować w ten sam sposób, co w przypadku stosowania art. 5 rozporządzenia [nr 44/2001] w zakresie, w jakim to rozporządzenie obejmuje sprzedaż towarów i świadczenie usług. Choć umowy franczyzy i dystrybucji są umowami o świadczenie usług, podlegają szczególnym zasadom”.

13 Zgodnie z brzmieniem art. 15 tego rozporządzenia, zatytułowanego „Subrogacja ustawowa”:

„W przypadku gdy określonej osobie (»wierzycielowi«) przysługuje wierzytelność z umowy wobec innej osoby (»dłużnika«), a osoba trzecia ma obowiązek zaspokojenia wierzyciela lub faktycznie zaspokoiła go, zwalniając dłużnika ze zobowiązania, prawo właściwe dla obowiązku osoby trzeciej określa, czy i w jakim zakresie osoba trzecia jest uprawniona do dochodzenia od dłużnika uprawnień, które przysługiwały wierzycielowi wobec dłużnika, zgodnie z prawem właściwym dla wiążącego ich stosunku”.

14 Artykuł 16 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Wielość dłużników”, przewiduje:

„Jeżeli wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec kilku dłużników zobowiązanych do zaspokojenia tej samej wierzytelności, a wierzyciel został zaspokojony w całości lub w części przez jednego z nich, prawo, któremu podlega zobowiązanie tego dłużnika względem wierzyciela, jest właściwe także dla roszczeń regresowych tego dłużnika wobec pozostałych dłużników. Pozostali dłużnicy mogą korzystać z zarzutów, jakie przysługiwały im wobec wierzyciela, w zakresie przewidzianym przez prawo właściwe dla ich zobowiązań względem wierzyciela”.

Prawo austriackie

15 Paragraf 896 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego, zwanego dalej „ABGB”) stanowi:

„Dłużnik solidarny, który spłacił dług w całości, jest uprawniony, nawet jeśli nie dokonano przeniesienia wierzytelności, do żądania od pozostałych dłużników zwrotu, w równych częściach, o ile w tym zakresie nie została między nimi uzgodniona żadna inna proporcja”.

16 Paragraf 905 ust. 2 ABGB, zanim został zmieniony przez Zahlungsverzugsgesetz (ustawę o opóźnieniach w płatnościach) (BGBl. I, 2013/50), przewidywał, że „w razie wątpliwości dłużnik spełnia świadczenie pieniężne w miejscu zamieszkania (siedziby) wierzyciela, na swoje ryzyko i swój koszt".

17 Paragraf 1042 ABGB stanowi:

„Kto ponosi na rzecz innej osoby wydatki, które zgodnie z przepisami owego kodeksu musiałaby ona ponosić sama, ma prawo żądać ich zwrotu".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

18 Stefan Benkö, obywatel austriacki, zamieszkały w Austrii, wytoczył przed Landesgericht St. Pölten (sądem okręgowym w Sankt Pölten, Austria) przeciwko swojej byłej partnerce, Saale Karedzie, obywatelce estońskiej, której miejsce zamieszkania w Estonii nie jest znane, powództwo, żądając zwrotu kwoty 17 145,41 EUR, wraz z odsetkami i kosztami. Z postanowienia odsyłającego wynika, że w 2007 r., w czasie gdy zamieszkiwali razem w Austrii, S. Benkö i E. Kareda kupili dom jednorodzinny za kwotę 190 000 EUR, przy czym udział każdego z nich we współwłasności wynosił ½. Wobec braku środków własnych zaciągnęli oni w marcu 2007 r., dla celów sfinansowania zakupu i niezbędnych dostosowań nieruchomości, trzy kredyty, na kwoty, odpowiednio, 150 000 EUR, 100 000 EUR i 50 000 EUR, w banku austriackim. Zarówno S. Benkö, jak i S. Kareda mieli status kredytobiorcy.

19 Z końcem 2011 r. S. Kareda zakończyła wspólne pożycie z S. Benkö i przeniosła się do Estonii. Jej aktualne miejsce zamieszkania w Estonii nie jest znane. Od czerwca 2012 r. S. Kareda zaprzestała wywiązywać się ze swoich zobowiązań kredytowych. Od tego momentu S. Benkö sam pokrywał wszystkie raty kredytowe. Powództwo wytoczone przez S. Benkö zmierza zatem do uzyskania zasądzenia od S. Karedy – zgodnie z § 1042 ABGB – zwrotu kwot odpowiadających kwotom zapłaconym przez niego w imieniu byłej partnerki do czerwca 2014 r włącznie.

20 Sąd pierwszej instancji, Landesgericht St. Pölten (sąd okręgowy w Sankt Pölten), nawiązał kontakt z ambasadą Estonii w Austrii w celu ustalenia miejsca zamieszkania S. Karedy, lecz bez rezultatu.

21 Kurator ustanowiony dla celów doręczeń dla S. Karedy jako osoby, której miejsce pobytu jest nieznane, podniósł zarzut braku jurysdykcji, uzasadniając go tym, że S. Kareda ma miejsce zamieszkania w Estonii. Zdaniem kuratora opisany przez S. Benkö stan faktyczny nie jest objęty zakresem stosowania sekcji 2–7 rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012. Ponadto uważa on, że sąd, przed który wytoczono powództwo, nie jest właściwy miejscowo, tym bardziej że siedziba banku, który udzielił przedmiotowych kredytów, odpowiadająca miejscu spełnienia świadczenia polegającego na spłacie owych kredytów, nie znajduje się na obszarze właściwości miejscowej Landesgericht St. Pölten (sądu okręgowego w Sankt Pölten).

22 Przychylając się do przytoczonej argumentacji, Landesgericht St. Pölten (sąd okręgowy w Sankt Pölten) stwierdził brak swojej jurysdykcji międzynarodowej do rozpoznania sprawy.

23 W związku z zażaleniem wniesionym przez S. Benkö na postanowienie wydane w pierwszej instancji Oberlandesgericht Wien (wyższy sąd krajowy w Wiedniu, Austria) orzekł, że jurysdykcja na podstawie art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 jest wyznaczana w oparciu o miejsce wykonania zobowiązania umownego dotyczącego spłaty kredytu, a więc – w opinii owego sądu – miejsce zamieszkania dłużnika. W związku z tym Landesgericht St. Pölten (sądowi okręgowemu w St. Pölten) przysługiwała jurysdykcja międzynarodowa, a także był on właściwy miejscowo.

24 Kurator S. Karedy wniósł skargę rewizyjną od orzeczenia sądu, który wydał rozstrzygnięcie w drugiej instancji, do sądu odsyłającego, Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria), dążąc do uzyskania ustalenia braku jurysdykcji sądów austriackich.

25 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że roszczenie o zwrot (roszczenie kompensacyjne/regresowe) dłużnika wynikające ze (wspólnej) umowy kredytu z bankiem, który to dłużnik sam zapłacił raty kredytu, przeciwko innemu dłużnikowi z tytułu tej umowy kredytu stanowi pochodne (wtórne) roszczenie z tytułu umowy kredytu [stanowi sprawę dotyczącą umowy, ponieważ wywodzi się (wtórnie) z umowy kredytu]?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:

Czy miejsce zaspokojenia wynikającego z umowy kredytu roszczenia o zwrot (roszczenia kompensacyjnego/regresowego), przysługującego dłużnikowi wobec innego dłużnika, określa się:
a) na podstawie art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 (»miejsce świadczenia usług«) czy też
b) zgodnie z art. 7 pkt 1 lit. c) w związku z lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 na podstawie lex causae?

3) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie lit. a):

Czy przyznanie kredytu przez bank jest świadczeniem charakterystycznym dla umowy kredytu i z tego względu miejsce wykonania tej usługi ustala się zgodnie z art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 na podstawie siedziby banku, jeżeli udzielenie tego kredytu nastąpiło wyłącznie tam?

4) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie lit. b):

Czy dla ustalenia – zgodnie z art. 7 pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 – miejsca wykonania świadczenia umownego, które nie zostało wykonane, istotna jest:
a) chwila zaciągnięcia kredytu przez obu dłużników (marzec 2007 r.) czy też
b) każda chwila, w której uprawniony do regresu dłużnik dokonywał na rzecz banku płatności, z których wywodzi on swoje roszczenie regresowe (od czerwca 2012 r. do czerwca 2014 r.)?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

26 Poprzez swoje pytanie pierwsze sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego, wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych z tytułu umowy kredytu przeciwko drugiemu z nich, należy do zakresu pojęcia „sprawy dotyczącej umowy” w rozumieniu przywołanego przepisu.

27 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy odwołać się do wykładni, jaką Trybunał nadał art. 5 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 oraz art. 5 pkt 1 konwencji brukselskiej, która to wykładnia znajduje również zastosowanie do art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012, ponieważ przepisy te można uznać za równoważne (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, pkt 28).

28 Z przywołanego orzecznictwa wynika, że pojęcie „spraw dotyczących umowy” w rozumieniu art. 5 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w sposób autonomiczny w celu zapewnienia jego jednolitego stosowania we wszystkich państwach członkowskich, a ponadto objęcie zakresem przywołanego pojęcia zakłada dochodzenie wykonania zobowiązania dobrowolnie zaciągniętego przez jedną stronę względem drugiej (zob. podobnie wyroki: z dnia 14 marca 2013 r., Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, pkt 45–47; a także z dnia 28 stycznia 2015 r., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, pkt 37, 39).

29 W tym względzie należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że łączniki przewidziane w art. 5 pkt 1 lit. b) rozporządzenia nr 44/2001 służą określeniu jurysdykcji w kontekście wszystkich powództw, których podstawę stanowi jedna i ta sama umowa (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2009 r., Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, pkt 33).

30 Następnie należy uznać za objęte zakresem pojęcia „sprawy dotyczącej umowy” wszelkie zobowiązania wywodzące się z umowy, której niewykonanie jest przywoływane przez powoda w uzasadnieniu powództwa (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 października 1976 r., De Bloos, 14/76, EU:C:1976:134, pkt 16, 17; a także z dnia 8 marca 1988 r., Arcado, 9/87, EU:C:1988:127, pkt 13).

31 Jest tak również w przypadku zobowiązań powstałych pomiędzy dłużnikami solidarnymi, takimi jak strony postępowania głównego, i w szczególności możliwości przysługującej dłużnikowi, który spłacił całość bądź część części wspólnego długu przypadającej na drugiego dłużnika, polegającej na uzyskaniu zwrotu dokonanych zapłat za pośrednictwem powództwa w przedmiocie roszczenia regresowego (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 października 2016 r., Kostanjevec, C-185/15, EU:C:2016:763, pkt 38). Jak bowiem zauważył rzecznik generalny w pkt 31 opinii, jako że podstawa takiego powództwa jest związana z istnieniem owej umowy, oddzielanie – na potrzeby stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 – tych stosunków prawnych od umowy, z której się wywodzą i która stanowi ich podstawę, byłoby sztuczne.

32 W końcu, nawet jeśli przepisy rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w świetle systemu ustanowionego przez owo rozporządzenie oraz realizowanych przez nie celów (zob. podobnie wyrok z dnia 16 stycznia 2014 r., Kainz, C-45/13, EU:C:2014:7, pkt 19), należy mieć na uwadze cel związany z zapewnieniem spójności stosowania w szczególności tego ostatniego rozporządzenia i rozporządzenia Rzym I (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., ERGO Insurance i Gjensidige Baltic, C-359/14 i C-475/14, EU:C:2016:40, pkt 43). Wykładnia, w myśl której powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego, takie jak wytoczone w postępowaniu głównym, należy uważać za objęte zakresem pojęcia „sprawy dotyczącej umowy” w rozumieniu rozporządzenia nr 1215/2012, jest również zgodna z owym celem związanym z zapewnieniem spójności stosowania. Artykuł 16 rozporządzenia Rzym I wiąże bowiem stosunek zachodzący pomiędzy dłużnikami w sytuacji wielości dłużników wyraźnie ze stosunkiem zachodzącym pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem.

33 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy zatem odpowiedzieć, że art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego, wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych z tytułu umowy kredytu przeciwko drugiemu z nich, należy do zakresu pojęcia „sprawy dotyczącej umowy” w rozumieniu przywołanego przepisu.

W przedmiocie pytania drugiego

34 Poprzez swoje pytanie drugie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że umowę kredytu, taką jak stanowiąca przedmiot sporu w postępowaniu głównym, zawartą między instytucją kredytową a dwojgiem dłużników solidarnych, należy uznać za „umowę o świadczenie usług” w rozumieniu przywołanego przepisu.

35 Zgodnie z definicją sformułowaną już przez Trybunał w orzecznictwie pojęcie „usług" w rozumieniu art. 5 pkt 1 lit. b) rozporządzenia nr 44/2001, którego brzmienie jest identyczne z art. 7 pkt 1 lit. b) rozporządzenia nr 1215/2012, oznacza co najmniej, że strona, która je świadczy, wykonuje odpłatnie określoną czynność (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lipca 2016 r., Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).

36 Jak podniósł rzecznik generalny w pkt 40 opinii, w przypadku umowy kredytu zawartej między instytucją kredytową a kredytobiorcą świadczenie usługi polega na oddaniu przez ową instytucję do dyspozycji kredytobiorcy określonej kwoty, za wynagrodzeniem opłacanym przez kredytobiorcę, zwykle w formie odsetek.

37 W związku z tym należy uznać, że taka umowa kredytu to „umowa o świadczenie usług" w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012.

38 W związku z powyższym na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że umowę kredytu, taką jak stanowiąca przedmiot sporu w postępowaniu głównym, zawartą między instytucją kredytową a dwojgiem dłużników solidarnych, należy uznać za „umowę o świadczenie usług" w rozumieniu przywołanego przepisu.

W przedmiocie pytania trzeciego

39 Poprzez swoje pytanie trzecie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy instytucja kredytowa przyzna kredyt dwojgu dłużnikom solidarnym, „miejscem w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone" w rozumieniu przywołanego przepisu jest – o ile strony nie uzgodniły inaczej – miejsce siedziby owej instytucji, i to również dla celów ustalenia właściwości miejscowej sądu mającego rozpoznać powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego wytoczonego przez jednego z dłużników solidarnych wobec drugiego.

40 W kwestii tej należy ustalić – w oparciu o orzecznictwo Trybunału – świadczenie charakterystyczne w ramach rozważanej umowy (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lipca 2016 r., Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, pkt 33).

41 Jak zauważył bowiem rzecznik generalny w pkt 45 opinii, w ramach umowy kredytu świadczeniem charakterystycznym jest samo oddanie do dyspozycji kwoty kredytu, podczas gdy spoczywający na kredytobiorcy obowiązek zwrotu owej kwoty jest wyłącznie konsekwencją spełnienia świadczenia przez kredytodawcę.

42 Należy w związku z tym stwierdzić, że – z wyjątkiem hipotezy wymienionej przez sąd odsyłający i związanej z odmiennym uzgodnieniem przez strony – miejscem, w którym usługi były świadczone w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) jest, w przypadku udzielenia kredytu przez instytucję kredytową, miejsce siedziby owej instytucji.

43 Jeżeli chodzi o ustalenie, czy wniosek ten znajduje również zastosowanie dla celów ustalenia właściwości miejscowej sądu mającego rozpoznać powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych z tytułu obowiązku spłaty kredytu wobec drugiego, należy przypomnieć, że – jak wynika z pkt 31 niniejszego wyroku – tego rodzaju powództwo znajduje swoją podstawę w umowie kredytu zawartej między dłużnikami solidarnymi z jednej strony a instytucją kredytową z drugiej strony.

44 Z powyższego oraz z celów dotyczących zapewnienia przewidywalności przepisów jurysdykcyjnych, ich ujednolicenia oraz prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, do których realizacji dąży rozporządzenie nr 1215/2012 zgodnie z jego motywami 15 i 16, wynika, że art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rzeczonego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że sądem właściwym dla rozpoznania powództwa w przedmiocie roszczenia regresowego jest sąd państwa członkowskiego, w którego obszarze właściwości leży siedziba wspomnianej instytucji kredytowej, jako sąd miejsca wykonania zobowiązania stanowiącego podstawę dla wytoczenia owego powództwa.

45 W tej kwestii uwaga sformułowana przez każdą ze stron postępowania głównego, w myśl której każda z nich posiada przymiot konsumenta i w związku z tym może skorzystać z przewidzianych w art. 17 i 18 rozporządzenia nr 1215/2012 uregulowań jurysdykcji obowiązujących w dziedzinie umów zawieranych z udziałem konsumentów, jest pozbawiona znaczenia. Jak bowiem zauważył Trybunał w odniesieniu do art. 15 i 16 rozporządzenia nr 44/2001, omawiane przepisy jurysdykcyjne nie znajdują zastosowania do stosunków pomiędzy dwoma konsumentami (zob. podobnie wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, pkt 34).

46 W świetle powyższych rozważań na pytanie trzecie trzeba odpowiedzieć, że art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy instytucja kredytowa przyzna kredyt dwojgu dłużnikom solidarnym, „miejscem w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone” w rozumieniu przywołanego przepisu jest – o ile strony nie uzgodniły inaczej – miejsce siedziby owej instytucji, i to również dla celów ustalenia właściwości miejscowej sądu mającego rozpoznać powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych wobec drugiego.

W przedmiocie pytania czwartego

47 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie trzecie nie ma potrzeby rozpatrywania pytania czwartego.

W przedmiocie kosztów

48 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 7 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego, wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych z tytułu umowy kredytu przeciwko drugiemu z nich, należy do zakresu pojęcia „sprawy dotyczącej umowy” w rozumieniu przywołanego przepisu.**

2) **Artykuł 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że umowę kredytu, taką jak stanowiąca przedmiot sporu w postępowaniu głównym, zawartą między instytucją kredytową a dwojgiem dłużników solidarnych, należy uznać za „umowę o świadczenie usług” w rozumieniu przywołanego przepisu.**

3) **Artykuł 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy instytucja kredytowa przyzna kredyt dwojgu dłużnikom solidarnym, „miejscem w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone" w rozumieniu przywołanego przepisu jest – o ile strony nie uzgodniły inaczej – miejsce siedziby owej instytucji, i to również dla celów ustalenia właściwości miejscowej sądu mającego rozpoznać powództwo w przedmiocie roszczenia regresowego wytoczone przez jednego z dłużników solidarnych wobec drugiego.**

Podpisy